

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแก้ไขปัญหาการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน
อย่างรุนแรงตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อก ๐๒๐๙/๓๗๐๓ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษา คดีหมายเลขแดงที่ ๑๓๕๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ ให้เพิกถอนใบอนุญาตที่ออกให้แก่โครงการหรือกิจกรรมตามเอกสารท้ายคำฟ้องที่ถูกกำหนดให้เป็นประเภทโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^๑ ซึ่งดำเนินการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ มีคำพิพากษา และให้คำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาของศาลปกครองกลาง ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขโดยคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๕๙๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นอันสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ มีคำพิพากษานี้ เว้นแต่โครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฉบับดังกล่าว ที่ยังคงให้คำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาดังกล่าวมีผลบังคับต่อไป จนกว่าคดีจะถึงที่สุดหรือจนกว่าศาลปกครองสูงสุดจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามแนวคำพิพากษาของศาลปกครองกลางข้างต้นจะมีผลสำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามเอกสารท้ายคำฟ้อง แต่เนื่องจากในขณะนี้ยังมีโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงที่อยู่นอกเอกสารท้ายคำฟ้อง ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ควรกำหนดแนวทางเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปในทางเดียวกันกับโครงการหรือกิจกรรมตามคำพิพากษาของศาลปกครองกลาง โดยได้กำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อสถานะใบอนุญาตหรือประทานบัตรของเจ้าของโครงการหรือกิจการให้น้อยที่สุด โดยจะยังไม่ดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาตในทันที เนื่องจากโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวได้กระทำการโดยสุจริต สมควรได้รับการคุ้มครองตามหลักคุ้มครองความเชื่อถือไว้วางใจของประชาชนต่อรัฐภายใต้ระบอบนิติรัฐ ซึ่งผู้อยู่ภายใต้อำนาจรัฐจะต้องเกิดความเชื่อมั่นในความมั่นคงของคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำการแทนรัฐ และรัฐจะต้องคุ้มครองความเชื่อมั่นดังกล่าวเพื่อเป็นหลักประกันให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความมั่นคงของคำสั่งทาง

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๐๑๐๓ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภท ขนาด และวิธีปฏิบัติสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน จะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ปกครอง เพื่อให้การดำเนินการกิจพื้นฐานของรัฐเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามที่ระบุไว้ในคำพิพากษาของศาลปกครองกลาง กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้กำหนดเงื่อนไขประกอบใบอนุญาตหรือประทานบัตร โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๘ (กรณีการขยายโรงงาน) และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่เป็นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๙ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยแร่ และกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดังนี้

(๑) กำหนดให้โครงการหรือกิจกรรมนั้นต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๗ วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องไปดำเนินการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^๒ ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

(๒) หากโครงการหรือกิจกรรมใดไม่ปฏิบัติตาม (๑) ภายในเวลาที่กำหนด หน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาตหรือประทานบัตรจะเพิกถอนใบอนุญาตหรือประทานบัตรนั้น และในกรณีที่โครงการหรือกิจกรรมใดดำเนินการไม่ทันภายในกำหนดเวลาตาม (๑) ให้สามารถขอขยายระยะเวลาได้ พร้อมทั้งได้แจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้ทราบด้วย

(๓) ในกรณีที่โครงการหรือกิจกรรมได้ดำเนินการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมตาม (๑) แล้ว แต่รายงานดังกล่าว คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาเป็นที่สุดแล้วไม่เห็นชอบ ก็ให้ถือว่าใบอนุญาตเป็นอันสิ้นผล

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงขอหารือ ดังต่อไปนี้

๑. ในการกำหนดเงื่อนไขประกอบใบอนุญาตหรือประทานบัตรนั้น หน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาตหรือประทานบัตรจะกำหนดเงื่อนไขดังกล่าวให้มีผลบังคับย้อนหลังได้หรือไม่ เนื่องจากได้มีการอนุญาตให้ไปก่อนแล้ว ซึ่งเป็นการอนุญาตภายหลังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ แต่ก่อนประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^๓ มีผลใช้บังคับ

๒. การดำเนินการของกระทรวงอุตสาหกรรมดังกล่าวข้างต้นเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วหรือไม่ หากการดำเนินการดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย กระทรวงอุตสาหกรรมจะมีวิธีดำเนินการในเรื่องนี้อย่างไร ให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

๓. ในกรณีสามารถดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขประกอบใบอนุญาตหรือประทานบัตรให้ครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ หากต่อมาโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมให้ครบถ้วนตามเงื่อนไข จะถือว่าใบอนุญาตหรือประทานบัตรดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นเหตุให้รัฐเพิกถอนได้

^๒ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการระเบียบปฏิบัติและแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

หรือไม่ กรณีเช่นนี้รัฐจะคุ้มครองผู้ประกอบการตามหลักความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้หรือไม่ อย่างไร

๔. ตามมาตรา ๗๑ และมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ให้อำนาจเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ซึ่งเป็นหนังสือหรือสั่งให้ระงับการทำเหมืองหรือการประกอบโลหกรรมได้ หากตรวจสอบแล้วเห็นว่าการประกอบกิจการดังกล่าวจะเป็นอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช หรือทรัพย์สิน เพื่อเป็นการป้องกันอันตราย ดังนั้น กระทรวงอุตสาหกรรมจะอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าวสั่งให้ผู้ประกอบการระงับกิจการไว้ก่อน แล้วให้ไปดำเนินการตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^๔ ได้หรือไม่

๕. ในกรณีที่กระทรวงอุตสาหกรรมสามารถอาศัยบทบัญญัติตามมาตรา ๗๑ และมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ สั่งระงับกิจการได้ คำสั่งระงับการประกอบกิจการไว้ก่อนถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หากผู้รับใบอนุญาตหรือประทานบัตรอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวพร้อมทั้งขอทุเลาการบังคับการให้หยุดประกอบกิจการ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งหรือผู้มีอำนาจในการพิจารณาคำอุทธรณ์จะสามารถพิจารณาการทุเลาการบังคับไว้ก่อนตามนัยมาตรา ๔๔ ประกอบกับมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้หรือไม่

๖. บทบัญญัติมาตรา ๖๗ วรรคสอง อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๐๓ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลที่กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องจัดทำและปรับปรุงกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี ซึ่งการดำเนินการตามกฎหมายเฉพาะได้มีการอนุญาตไปแล้ว แต่ข้อกำหนดตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง ได้ออกใช้บังคับในภายหลัง จึงเป็นประเด็นโต้แย้งว่าขณะที่ออกใบอนุญาต ผู้มีอำนาจได้พิจารณาตามขั้นตอน หลักเกณฑ์ และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่งทางปกครองในช่วงเวลาดังกล่าวแล้ว ดังนั้น กรณีที่คณะรัฐมนตรียังมีได้ดำเนินการจัดทำและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิชุมชนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ การที่หน่วยงานของรัฐได้ออกใบอนุญาตหรือประทานบัตรไปในช่วงเวลาดังกล่าวจะถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และต้องให้ผู้ประกอบการไปดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนด หรือไม่

๗. โดยผลของคำพิพากษาศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๓๕๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ คำวินิจฉัยตามคำพิพากษาดังกล่าว รัฐจะถือเป็นแนวปฏิบัติสำหรับโครงการหรือกิจการตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^๕ ซึ่งเป็นโครงการหรือกิจการที่อยู่นอกคำฟ้องในคดีนี้ ได้หรือไม่

๘. ใบอนุญาตหรือประทานบัตรที่เป็นการประกอบกิจการต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน แต่เป็นการออกใบอนุญาตที่มีอายุตามกฎหมายว่าด้วยแร่ จะถือได้ว่าเป็นการประกอบกิจการเดิมก่อนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ และก่อนประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^๖ มีผลใช้บังคับ ได้หรือไม่

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

๙. ผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตประกอบกิจการตามกฎหมายที่แตกต่างกันสองฉบับ หากมีปัญหาอุปสรรคทางด้านกฎหมายทำให้ต้องขอใบอนุญาตตามกฎหมายฉบับหนึ่งใหม่ ภายหลังจากที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตแต่อย่างใด ในขณะที่ใบอนุญาตอีกฉบับหนึ่งสามารถประกอบกิจการต่อเนื่องกันไปได้ ถือว่าเข้าข่ายเป็นโครงการหรือกิจการที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^๗ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงอุตสาหกรรม โดยมีผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมทรัพยากรธรณี และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมโรงงานอุตสาหกรรม และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่) และผู้แทนการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไข ปัญหาการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง^๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่กระทรวงอุตสาหกรรมหารือนี้ มีประเด็นเกี่ยวเนื่องกับคดีที่ศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๓๕๒/๒๕๕๓^๙ ซึ่งในการพิจารณาข้อหารือจำเป็นต้องนำคำพิพากษาของศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๓๕๒/๒๕๕๓ มาวิเคราะห์ แต่โดยที่ขณะนี้คำพิพากษาดังกล่าวยังไม่ถึงที่สุด เนื่องจากการอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดโดยผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดี ข้อเท็จจริงจึงยังไม่เป็นที่ยุติที่จะให้ความเห็นทางกฎหมายได้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงเห็นควรไม่รับพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในประเด็นนี้ ทั้งนี้ ตามนัยข้อ ๙ (๑)^{๑๐} แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๘ มาตรา ๖๗ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษาและการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีวิอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน และจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติหรือด้านสุขภาพ ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว

สิทธิของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง

^๙ คำพิพากษาของศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ ๑๓๕๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๓ เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

^{๑๐} ข้อ ๙ กรรมการกฤษฎีกาจะไม่พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล

(๒) เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบันอื่นอยู่แล้วตามกฎหมายและกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า สมควรให้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นก่อนเพื่อประโยชน์แก่การบริหารราชการแผ่นดิน

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีข้อสังเกตเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการว่า การที่กระทรวงอุตสาหกรรมและหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาตหรือประทานบัตรได้ออกคำสั่งเพื่อกำหนดให้โครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม^{๑๑} ที่ยังดำเนินการไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๖๗ วรรคสอง^{๑๒} และได้รับใบอนุญาตหรือประทานบัตรภายหลังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับ ไปดำเนินการให้ครบถ้วนโดยยึดถือตามแนวคำพิพากษาศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๓๕๒/๒๕๕๓^{๑๓} นั้น เป็นการดำเนินการเท่าที่พึงจะกระทำได้ตามควรแก่กรณีแล้ว สำหรับกรณีการออกคำสั่งเพื่อกำหนดเงื่อนไขประกอบใบอนุญาตหรือประทานบัตรเพิ่มเติมหลังจากการออกใบอนุญาตหรือประทานบัตรจะกระทำได้อาจหรือไม่นั้น ในเบื้องต้นควรต้องพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้นว่าได้อำนาจในการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมได้หรือไม่ เพียงใด

(ลงชื่อ) อัคร จารุจินดา

(นายอัคร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ต่างประเทศ (๓) เรื่องซึ่งหากให้ความเห็นแล้วจะมีผลกระทบกระเทือนในทางการเมือง หรือทางการ

ให้พิจารณา ทั้งนี้ เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีจะได้มีมติหรือมีคำสั่งเป็นการภายใน

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๙, ข้างต้น